

Beszámoló a Martonvásári Óvodatörténeti Gyűjtemény (Óvodamúzeum) 2023. évi tevékenységéről

Az Óvodamúzeumot a tárgyévben közszolgáltatási feladat ellátási szerződés keretében a 100%-os önkormányzati tulajdonú Martonvásár Városi Közszolgáltató Nonprofit Kft. működtette a Brunszvik-Beethoven Közösségi Ház és Könyvtár integrált kulturális intézmény részeként, elkülönített költségvetésű szervezeti egységként. Az Óvodamúzeum a gazdasági társaság szervezeti felépítésében a Kulturális Iroda, azon belül a Közgyűjteményi Csoport keretében végzi tevékenységét. Hivatalos elnevezése jelenleg Martonvásári Óvodatörténeti Gyűjtemény, szakmai besorolása országos gyűjtőkörű közérdekű muzeális gyűjtemény.

A 2023. évi tevékenység főbb irányai az alábbiak voltak: a látogatók színvonalas kiszolgálása; a jogszabályoknak megfelelő hatékony muzeológiai-szakmai munka; múzeumpedagógiai oktatóterem működtetése, továbbá az Információs Pont szolgáltatásainak biztosítása, a Martonvásárra irányuló turizmus koordinálása, valamint önkormányzati pályázatok megvalósításában való közreműködés.

A működéssel összefüggő gazdálkodás főbb adatai 2023. évben

Bevételek:

- Működési bevétel:	3. 471 e Ft
- Fenntartói finanszírozás:	15. 833 e Ft
Összesen:	19. 304 e Ft

Kiadások:

- Dologi kiadások (üzemeltetési és működési költségek)	4. 120 e Ft
- Személyi juttatások és azok járulékai:	15. 184 e Ft
Összesen:	19. 304 e Ft

Egyéb támogatások:

Nemzeti Óvodamúzeum Alapítvány támogatása (gyűjteménygyarapításra, szakmai kiadások finanszírozása):	125 e Ft
---	----------

Gazdálkodásunkat a kiadási oldalon a korábbi évekhez hasonló szigorú takarékoság jellemezte, kiadásaink az elengedhetetlenül szükséges létesítményüzemeltetési és működési, valamint bérköltségekre korlátozódtak, a gyűjteménygyarapítással kapcsolatos szakmai kiadásokat teljes egészében külső, alapítványi forrásokból fedeztük (a Nemzeti Óvodamúzeum Alapítvány 125 ezer forint támogatásából). Ily módon sikerült a költségvetés keretein belül megoldani a szakfeladat működését. **2023-ban az Önkormányzat fenntartói támogatása 15. 833 ezer Ft volt.**

Személyi feltételek

Az Óvodamúzeum két alkalmazotti státusszal rendelkezett az elmúlt évben. Két főállású, teljes munkaidős alkalmazott – egy muzeológus és egy múzeumi asszisztens – végezte a múzeummal kapcsolatos feladatokat. A muzeológus ezek mellett a közgyűjteményi csoportvezető feladatkört is ellátta. Ez utóbbi beosztásából kifolyólag könyvtáros hiányában végezte a könyvtáros, illetve könyvtár vezetői feladatokat, szabadság és betegség esetén helyettesítette a könyvtári asszisztent, ellátta az olvasószolgálati feladatokat, valamint egész évben a Martonvásári Városi Könyvtárat érintő koordinációs, szervezési és adminisztrációs tevékenységet.

A múzeum munkatársainak munkája általában márciustól novemberig a látogatók és kutatók kiszolgálására, illetve napi feladatok elvégzésére összpontosul, így a jogszabályban előírt muzeológiai-szakmai munkára kevesebb lehetőség nyílik, ezek végzésére a mérsékelt látogatottságú téli hónapokban van lehetőség.

A múzeum munkatársai végezték az Információs Pont és a Könyvtárnak az Óvodamúzeumban működő rendkívül népszerű fénymásolási, nyomtatási lakossági szolgáltatásának működtetését. Szintén az ő feladatuk volt februárban megjelent Martonvásár Városkönyvnek a lakosság körében való szétosztása, mintegy ezeröttszáz kötetet adtak át, és végezték az ehhez kapcsolódó adminisztrációt.

Látogatottság

Martonvásár turisztikai jelentőségét 2023-ban is sikerült megtartani, az ország első 80, turisták által leglátogatottabb helyei közé tartozik. Különösen szerencsésen illeszkedik a múzeum a – kastélypark, a kastély, a Beethoven Emlékmúzeum és a hangversenyek, Agroverzum, valamint a Fő tér és az ott felállított „Beethoven és a halhatatlan kedves” szobor által alkotott – Beethoven és Brunszvik kultuszközpont művelődéstörténeti közegébe, mely tovább gazdagodott, a többek között nemzetünk egyik legjelentősebb nőalakjának, Teleki Blankának emléket állító Brunszvik–Teleki–de Gérando emlékszobával.

A turizmus adta lehetőséget a tárgyévben is igyekeztünk maximálisan kiaknázni. Amennyiben szükséges volt a nyitva tartást kiterjesztettük a hétfői szünnapra, illetve a kora délelőtti és esti órákra is. **2023-ban 10.666** (2022-ben 10.583) **látogató kereste fel a múzeum kiállítását**, így a megye öt leglátogatottabb múzeuma közé tartozunk. A látogatók 70 %-a vásárolt belépőjegyet, 30 %-a ingyenesen tekintette meg a kiállítást a 194/2000. (XI. 24.) Korm. rendelet illetve fenntartói rendelkezések előírásai alapján, továbbá az ingyenes rendezvények keretében.

Elsősorban az alsó tagozatos iskolai csoportok és a családok körében voltak népszerűek az EFOP-4.9-16 számú, „A tudás bölcsője a Martonvásári Óvodatörténeti Gyűjtemény” című pályázat keretében kialakított **múzeumpedagógiai oktatóterem** nyújtotta lehetőségek, melyeket **4883 fő** vett igénybe. Mindezek mellett 260 fő részvételével 17 egyéb, az alaptevékenységtől független rendezvény (képzés, közösségi összejövetel, fogadás) került lebonyolításra a múzeumban, többek között a gyöngykötő szakkör, a Társasjáték Klub és a Martonvásári Folyton Folt csoport tartotta itt rendszeres összejöveteleit.

Az Óvodamúzeum által működtetett Brunszvik–Teleki–de Gérando emlékszobát 9.780-an nézték meg.

A múzeumi belépődíjából 3. 351 ezer forint (2022-ben 2. 355 e Ft), a múzeumpedagógiai oktatóterem **bérbeadásából pedig további 120 eFt bevétel keletkezett.**

Szakmai és közművelődési tevékenység

A múzeumban folyó szakmai munkát jogszabályi keretek határozzák meg. Mindennapos feladat a gyűjtemény gyarapítása mellett a gyűjteményi anyag nyilvántartásba vétele, rendezése, tudományos feldolgozása. A múzeum gyűjteménye több részből áll: történeti tárgyi, könyvtári, fotó és adattári gyűjteményből.

2023-ban számottevően csak a múzeum könyvtári gyűjteménye gyarapodott. Az új szerzemények főként ajándékozás és gyűjtés, illetve a Nemzeti Óvodamúzeum Alapítvány vásárlása útján kerültek gyűjteményünkbe.

Mivel a muzeális intézmény országos gyűjtőkörrel rendelkezik, és hazánkban egyedülálló a témában, számos megkeresést kapunk az egész országból. Az év folyamán két óvodatörténeti időszak kiállítás megrendezését segítettük szakmai tanácsokkal. Miklós Gergely két alkalommal tartott előadást pedagógiatörténeti tárgyú rendezvényen.

Az elmúlt esztendőben a 27 alkalommal kereste fel gyűjteményünket, és kért munkájához vagy tanulmányaihoz segítséget Martonvásár helytörténete, illetve az óvodatörténet iránt érdeklődő kutató, valamint felsőoktatási hallgató. Ez esetekben a szakmai tanácsadás mellett irodalomkutatással és tartalomszolgáltatással segítettük a kutatókat, illetve rendelkezésére bocsátottuk szakkönyvtárunkat kutatási célokra. Folytattuk a XX. század első felében megjelent periodikák óvodatörténet tárgyú írásainak felkutatását és archívumunk részére történő gyűjtését. A múzeum kezeli a Brunszvik Teréz Szellemi Hagyatéka Alapítvány Brunszvik Teréz archívumát, tevélegesen közreműködik Brunszvik Teréz naplók kiadásának következő kötetének szerkesztésében. Szintén az Óvodamúzeum gondozza a Brunszvik család leszármazottja, de Gérando Judith által adományozott a Brunszvik, Teleki és de Gérando család múltját őrző, elsősorban képzőművészeti alkotásokból álló családi gyűjteményt, működteti az ezt bemutató emlékszobát. Ez utóbbi a városunkba látogatók körében nagy sikerrel talált, hiánypótló módon Teleki Blanka legjelentősebb hazai kultusz helyévé vált, többen is ennek megtekintése céljából érkeztek városunkba. A tárgyévben csaknem 10 ezer, 2016. évi megnyitóját követően összesen 74 ezer látogatója volt. Itt is, akár csak az Óvodamúzeum kiállítása esetében, fontosnak tartottuk, hogy minden azt igénylő látogató korának és érdeklődésének megfelelő szóbeli tájékoztatást, vezetést kapjon. Az év folyamán 121 tárlatvezetést tartottunk.

A MartonKult Közművelődési csoportjának szervezésében időszak kiállításaként a tárgyévben, a 2023-ba átnyúlóan is megtekinthető Mednyánszky Miklós rendezte „Musikáló-hangicsáló szerszámok” című kiállítás volt látható a múzeum előterében.

Tanintézetek kérésére 22 esetben szerveztünk múzeumi tanórát általános iskolásoknak. Hat alkalommal kisgyermekkel összefüggő középfokú képzésben, hatszor pedig felsőfokú pedagógiai képzésben résztvevő csoportoknak tartottunk a kiállításra épülő neveléstörténeti szemináriumi foglalkozást a múzeumban.

A múzeumi tevékenységen kívül a munkatársak aktívan részt vettek a Könyvtár munkájában, a Közművelődési Csoport által szervezett egyes rendezvények lebonyolításában. Mindezek mellett kiemelt figyelmet fordítottunk a város és a helyi intézmények vendégeinek fogadására, az emlékszobában zajló önkormányzati megbeszélések, fogadások színvonalas lebonyolítására.

Az EFOP-4.9-16 számú, „A tudás bölcsője a Martonvásári Óvodatörténeti Gyűjtemény” című pályázat keretében kialakított múzeumpedagógiai oktatóterem fenntartási időszakának második éve 2023. július 30-ával lezárult, a pályázati követelményeket sikeresen teljesítettük. A pályázat öt éves fenntartási időszaka folyamán a vállalt paraméterek elérése és dokumentálása a múzeum munkatársainak feladata.

Ugyancsak a múzeum munkatársának feladata a Martonvásári Települési Értéktár gondozása, adminisztrációs és koordinációs feladatainak ellátása. Aktívan részt vettek település múltjának feltárásában, emlékeinek felkutatásában és megismertetésében.

Turisztikai tevékenység, település imázs építése

A múzeumban 2007 és 2012 között működött a Fejér Megyei Tourinform Iroda turisztikai információs pontja franchise konstrukció keretében. Az új múzeumépület 2014. évi megnyitásával az előtérben került kialakításra az Információs Pont, ahol Martonvásár és térsége idegenforgalmi lehetőségei felől érdeklődhetnek az idelátogatók. A múzeum munkatársai ennek keretében végzik a Városi Könyvtár lakossági irodai szolgáltatásának (fénymásolás, nyomtatás, internet használat) biztosítását is. Az Információs Pont múzeumhoz kapcsolódó kialakításának koncepcióját igazolja, hogy a tavalyi évben 2453 esetben keresték meg valamilyen kérdéssel vagy kéréssel személyesen, telefonon, illetve e-mailben. Működésével erősíti az Önkormányzat szerepét a település és a térség turisztikai életében, ez azért is fontos, mert a városunkba irányuló jelentős idegenforgalommal az önkormányzat elsősorban a fenntartásában lévő múzeumon keresztül kerül kapcsolatba. A színvonalas információgyűjtési tevékenység az idelátogatókban Martonvásárról pozitív képet alakított ki, az egyéb szolgáltatások pedig az itt élők komfortérzetét növelte. Elsősorban Martonvásár közötti és közösségi közlekedéssel történő elérhetőségéről, menetrendekről, étkezési lehetőségekről, további környékbeli turisztikai célpontokról, a martonvásári látnivalók nyitva tartásáról, látogatási díjairól, kedvezményekről érdeklődnek az Információ Ponthoz forduló turisták. Szoros napi kapcsolatban állva az Agroverzsum turizmussal kapcsolatba kerülő munkatársaival, igény esetén megszerveztük az idelátogatók programját, kérésre biztosítottuk a Dreher és a Brunszvik mauzóleum látogathatóságát is. Ez utóbbi, országos szintű történelmi emlékhelyet igyekszünk bekapcsolni a város turisztikai vérkeringésébe. 2023-ban 5 csoportnak, mintegy 110 főnek szerveztük meg a vezetéssel egybekötött látogatását, lehetőséget adva ezzel a Brunszvik Teréz előtti méltó tisztelgésnek.

Az év során több turisztikai, illetve művelődéstörténeti témájú újságcikk jelent meg különböző lapokban az Óvodamúzeumról. Két rádiós és hat televíziós idegenforgalmi és kulturális műsorban, valamint a korábbi évek műsorainak számtalan ismétlésével szerepelt a múzeum, részben önállóan, részben Martonvásár más látnivalóival közösen.

Martonvásár, 2024. január 26.

Miklós Gergely
muzeológus